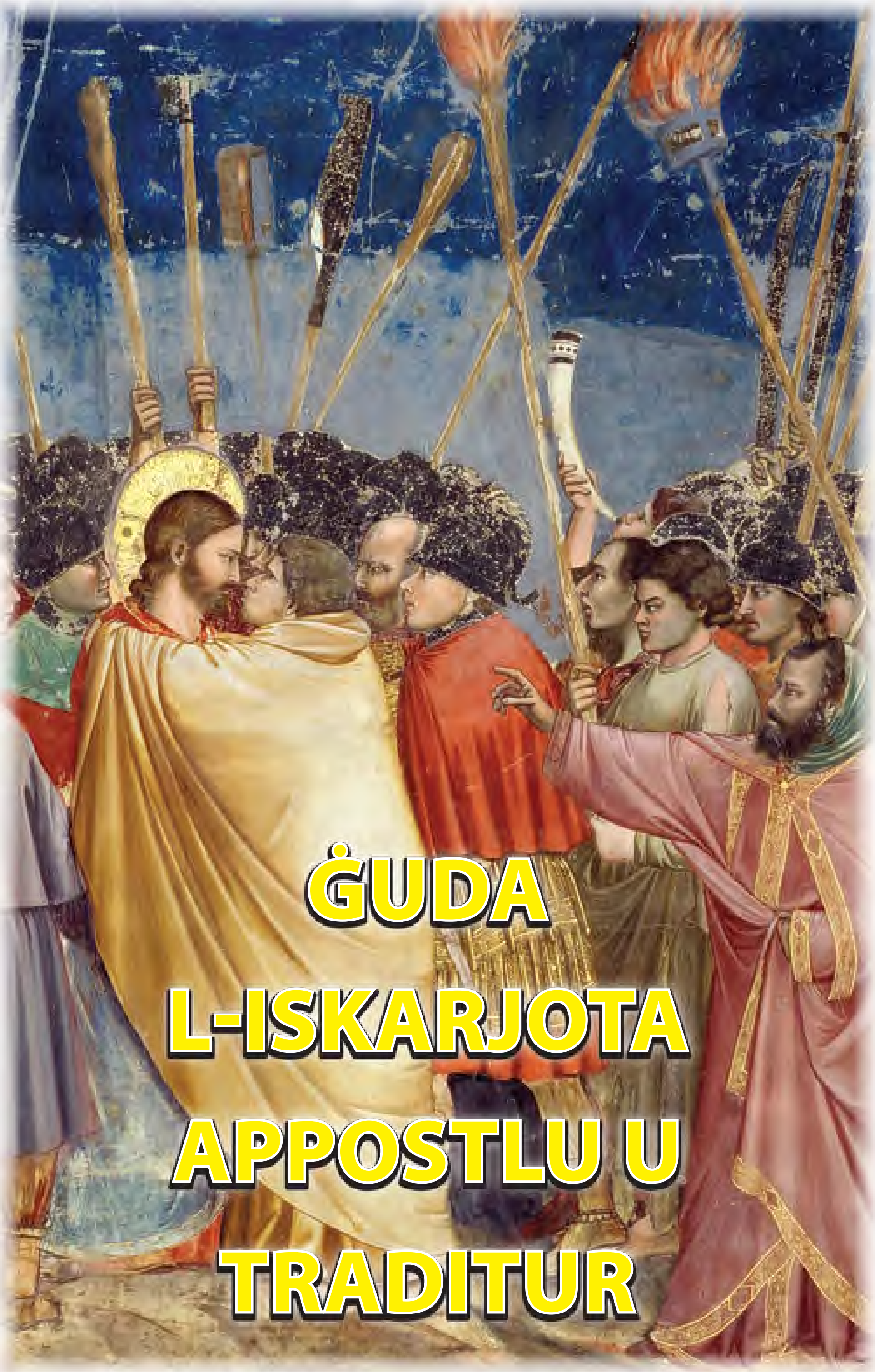

ĠUDA L-ISKARJOTA APPOSTLU U TRADITUR

Fr Charles Buttigieg

Fit-Testment il-Ġdid insibu erba' listi ta' l-ismijiet ta' l-Appostli, dejjem maqsumin fi tliet gruppi ta' erbgħa. Dawn l-ismijiet insibuhom f'Mattew 10:2-4; f'Mark 3:16-19; f'Luqa 6:14-16 u fl-Atti ta' l-Appostli 1:13. San Ġwann fir-raba' evanġelju ma jagħti l-ebda lista, iżda jsemmi 'it-Tnax' darbtejn f'6:67 u f'20:24 u jagħtina ħafna tagħrif dwar l-appostli. Ġuda l-Iskarjota huwa dejjem imsemmi f'dawn il-listi tal-appostli li nsibu fl-erba' evanġelji.

Ġuda l-Iskarjota *iskariotes* bin Xmun, li aktarx kien minn Keriot, qrib Ħebron fin-nofsinhar tal-Ġudeja. L-appostli l-oħra l-għaxra li huma kienu però mill-Galileja. Hemm minn jorbot Keriot ma' Khirbet el-Qarjatejn tal-lum, illum jorbtuha mar-raħal fil-Wied ta' Qedron f'Ġersualemm. Oħrajn isostnu li Ġuda kien marbut maż-żeloti, aktarx mal-moviment nazzjonalist Lhudi *sicarii*. Il-kelma *sicarius* tfisser 'bniedem tas-sikkina'. Fil-fatt hemm min isostni li Ġuda kien diżappuntat għax ra li Ġesù ma daħħalx fil-pjan tiegħu bħala żelota għall-ħelsien politiku u militari ta' pajjiżu. Iż-żeloti mmexxija minn Ġuda ta' Gamala bin Sariphaeus, il-qassis il-kbir Mattija (Teudas) bin Margalothus u Saddok il-Farizew kienu mexxew rewwixta fis-sena 6 W.K.

Fis-sena 66 W.K huma mmexxija minn Xmun ta' Ghiora u Ġwanni ta' Ghiskala, qajmu rewwixta kbira f'Ġerusalemm kontra l-prokuratur ruman Gessio Floro taħt Vespażjanu li wassal għall-qerda tal-belt fis-sena 70 taħt Titu. Dak in-nhar ħafna nsara kienu ħarbu lejn Pella fil-Ġordanja. Fis-sena 73 W.K. 960 żelota ngħalqu ġewwa l-fortizza Erodjana ta' Masada fl-għoljiet tal-Ġudeja u ppreferew joqtlu lilhom infushom milli jaqgħu taħt ir-Rumani. Baqgħu ħajjin żewġ ommijiet u ħamest itfal.

Rewwixta oħra kienet qamet fis-sena 132 permezz ta' Shimon ben Kossiba (Bar Kokhba, iben il-Kewkba) fejn kienu mietu madwar 850,000 ruħ fejn Ġerusalemm bdiet tissejjaħ *Aelia Capitolina*.

Ġuda kien jieħu ħsieb il-kaxxa tal-flus tal-appostli. Ittradixxa lil Kristu għal tletin biċċa tal-fidda (ara Mt 26:14-16). Ġuda kien diġà telaq x'ħin Ġesù waqqaf l-Ewkaristija fl-Aħħar

Ċena, u għalhekk ma kienx preżenti għat-twaqqif tal-Ewkaristija. Kien ix-xitan li webblu jagħmel dan kollu (ara Ġw 13:2 u Lq 22:3). Hemm min jgħid li l-intenzjoni primarja tiegħu ma kinetx sabiex jittradixxi lil Ġesù, imma għamel dan għaliex kien jemmen tassew li Ġesù seta' jirbaħ u jaħrab mill-ħażen tal-Lhud. Imma x'ħin ra verament li Ġesù sejjer tassew għall-passjoni huwa biddel fehemtu.

Miet iddisprat minħabba f'dak li għamel billi tgħallaq fl-għalqa tal-fuħħari *Hakel Dama* jiġifieri l-Għalqa tad-Demm (ara Matt 27:3-8 u Atti 1:7). L-Atti jgħid li Ġuda qabeż għal rasu u nqasam minn nofsu (ara Atti 1, 18-19). Papias jgħid li Ġuda marad u l-ġisem tiegħu ntefaħ enormement. Xi biblisti jorbtu dan kollu u jsostnu li l-ġisem imdendel għal diversi ġranet ma' siġra beda jintefaħ u jiddekomponi ruħu u fejn fl-aħħar il-ħabel ċeda u l-katavru mejjet waqa' u nqasam mal-art.

Fis-7 ta' April 2006, ġie ppreżentat manuskritt fil-Maecenas Foundation for Ancient Art fl-Iżvizzera, li fih il-kitbiet apokrifi: tal-Ewwel Apokalissi ta' Ġakbu; l-Ittra ta' Pietru lil Filippu; Ktieb ta' Allogenes, ereżjarka tat-tielet seklu W.K.; u l-Vanġelu ta' Ġuda l-Iskarjota. Dan il-manuskritt bil-lingwa Kopta jinsab fil-Codex Tchacos u kien nstab l-Egittu fl-1970. Uħud ħasbu li dan il-Vanġelu ta' Ġuda miktub mill-injostiċi qabel is-sena 180 W.K., kien xi skoperta ġdida; iżda fil-fatt kien digà u mill-ewwel ikkundannat minn Sant' Irinew fit-tieni seklu W.K. (ara Adv. Haer. I 31,1). Għalhekk mela quddiem din il-kitba apokrifa wieħed irid

joqgħod ħafna attent qabel jiġi biex japplika l-kontenut tagħha

Bibliografija

Bauckham, R., "The study of gospel traditions outside the canonical gospels: problems and prospects", in *Gospel perspectives* V, Sheffield 1985, 369-403.

Cameron, R., *The Other Gospels: Non-Canonical Gospel Texts*, Philadelphia (PA) 1983.

Gordon, A.B., "The fate of Judas according to Acts 1:8", in *The Evangelical Quarterly*, 97-100.

Koester, H., *Ancient Christian Gospels: Their History and Development*, London – Philadelphia (PA) 1990.

Meynet, R., *Jésus Passe. Testament, Jugement, Exécution et Résurrection du Seigneur Jésus dans* les évangiles *synoptiques*, Rhétorique Biblique 3, Roma – Paris 1999.

Saari, A.M.H., *The many deaths of Judas Iscariot: A meditation on Suicide*, London 2006.